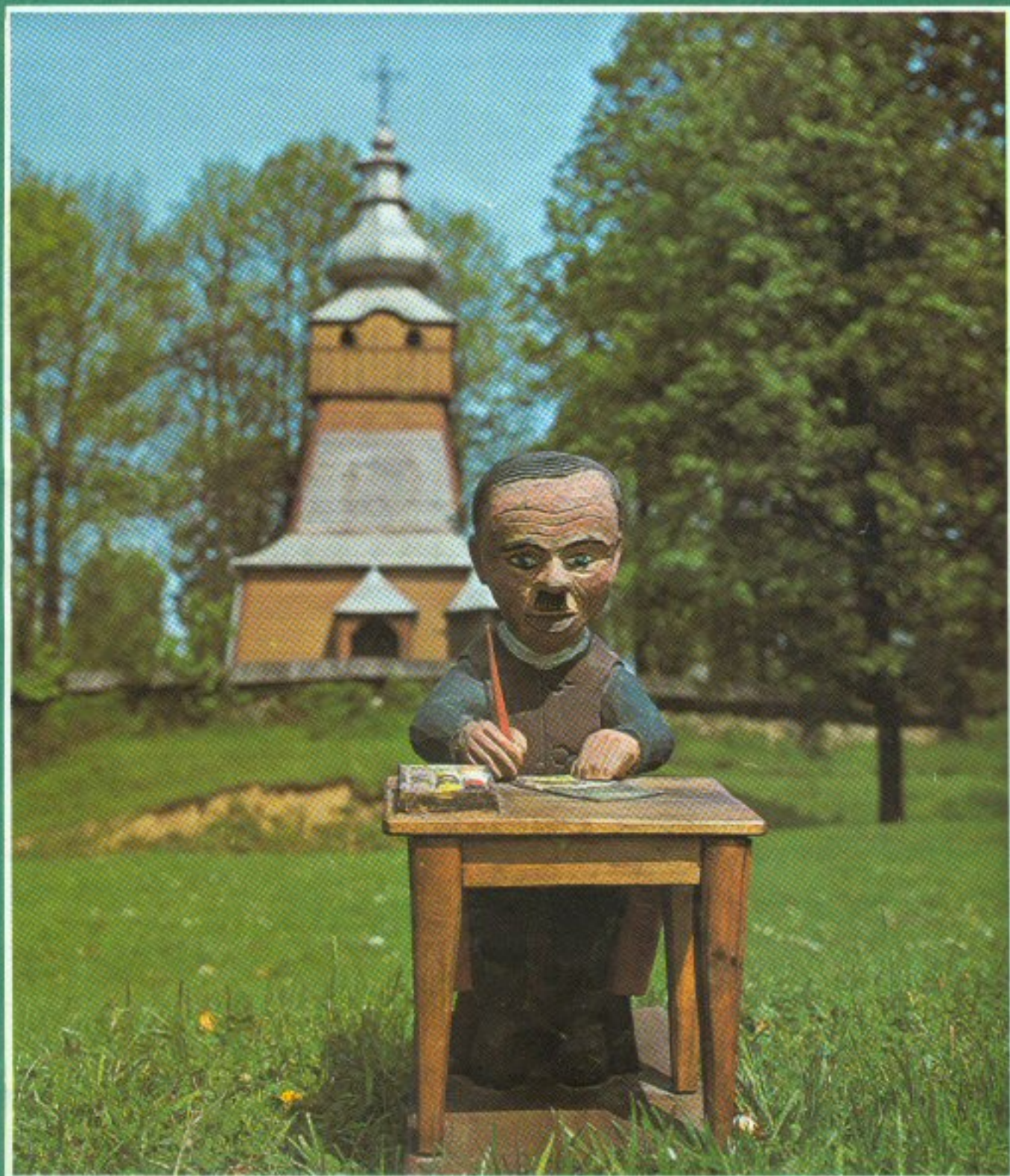

Гонимые Ватролы

№ 7-8

19 ЛИПНЯ - ПЯТНИЦЯ

- 11⁰⁰ - зложына вінців під памятником в Устю Рускым и Новици
 12⁰⁰ - урочисте розпаліня "Лемківской Ватры" - Ждиня '91, короткы
 выступ ансамблю ПіТ "Лемковина" (Польша)
 13⁰⁰ - выступ ансамблю "Конар Лемківщини" з Жовтнева (Україна)
 13³⁰ - конкурс жарту и гумору (част I)
 14⁰⁰ - конкурс рецитації вершів для діти
 14³⁰ - выступ Лемківського Народного Хору з села Ридодуби (Україна)
 15⁰⁰ - выступ дітячої групи зо села Розділя (Польша)
 15³⁰ - конкурс пісні для діти
 16⁰⁰ - конкурс рисунку "Ватра в очах діти"
 16³⁰ - выступ ансамблю "Барвы Прикарпатя" з Івано-Фраківска (Україна)
 17⁰⁰ - конкурс жарту і гумору (част II)
 17³⁰ - біотерапевтичний сеанс - веде пані В. Антонюк (Україна) - ч. I
 18⁰⁰ - выступ естрадної групи "Хвыля" з Лугів (Польша)
 18³⁰ - конкурс рецитації вершів для дорослих
 19⁰⁰ - выступ фольклорно-етнографічного ансамблю "Підзамочок" (Україна)
 19³⁰ - конкурс пісні для дорослих
 20⁰⁰ - вечерний концерт вроцлавского "Ромена" (Польша)

20 ЛИПНЯ - СУБОТА

- 9⁰⁰ - спорт для вшиткых - "пів жартом - пів серіо"
 10⁰⁰ - выступ фольклорной групи "Яворина" (Словація)
 11⁰⁰ - конкурс жарту і гумору (част III)
 11³⁰ - Місс Лемковина (част I)
 12¹⁵ - выступ ансамблів ВОК-ГОК - Новий Санч (Польша)
 13¹⁵ - выступ дітячої групи "Черчик" з Крениці (Польша)
 13⁴⁵ - выступ ансамблів непередвиджены пляном
 14¹⁵ - Місс Лемковина (част II)
 15⁰⁰ - выступ хору "Лемківска Студенка" з Борислава (Україна)
 15⁴⁵ - біотерапевтичний сеанс - веде пані В. Антонюк (Україна)
 16¹⁵ - конкурс історії, географії и культуры Лемків
 17⁰⁰ - выступ естрадного ансамблю "Фольк-Лем" з Крениці (Польша)
 17³⁰ - выступ оркестру "Покутські музики" з Городенки (Україна)
 18⁰⁰ - конкурс лемківской бесіды
 18⁴⁵ - третя част біотерапевтичного сеансу пані В. Антонюк (Україна)
 19³⁰ - выступ фольклорного ансамблю "Карпатянин" з Прешова (Словація)
 20⁰⁰ - "Стріча при колибі" - словно-музична підготовка ансамблю
 ПіТ "Лемковина" (Польша)
 21⁰⁰ - великій фінал - Місс Лемковина (по нім танцювальна забава)

21 ЛИПНЯ - НЕДІЛЯ

- 10⁰⁰ - вручіння конкурсowych нагорід з попереднього дня.
 10³⁰ - розпочатя гальового концерту, в котрім выступлят ансамблі -
 "Лемковина" зі Львова (10³⁰), "Яворина" (11⁰⁰), "Підзамочок" (11³⁰),
 "Карпатянин" (12³⁰), "Конар Лемківщини" (13³⁰), ансамблі ВОК-ГОК Новий
 Санч (14⁰⁰), "Покутські музики" (14³⁰), "Лемківскій хор" (15³⁰),
 "Лемківска студенка" (16⁰⁰), "Барвы Прикарпатя" (16³⁰), "Лемковина" з
 Білянкы (17³⁰).
 18⁰⁰ - урочисте закінчіння "Лемківской Ватры"

ЛЕМКЫ В КАРПАТАХ

ПРО НАШЫ ПОЧАТКИ.

Долго будут невьяснены (може николи) даты закладання нашых сел, будовы церкви. Першы запискы датуваны сут часами польского короля-Казимира Великого. В товдышніх документах являються села: Мацина Велика - 1377 р., Лося - 1359 р., Більцарева - 1365 р., Брунары - 1335 р., Шляхтова - 1391 р., Берест - 1368 р., Телич - 1363 р., Мушинка - 1356 р. Король К. Великий переняв землі Русі Червеной в 1340 р. Згадувана територія гнеснім часом звеся Лемківщина. Выміненны місцевости датуваны як вышче, засвідчуют про факт, же были они "льокуваны" скорше и жыли там люде руского населеня. Свідчат за тым запискы якы находятся в історичных джерелах. А якы; подаеме нижче:

1. МАЦИНА ВЕЛИКА - заложена на праві сьредзім в 1377 р. "В тім тіж року існувала парохія римо-катол. перенята через православних".
2. ЛОСЯ - село існувало перед 1359 р. року 1359 К. Великий оддає село Гладішови, и годится на "ураджиня го" на праві німецькім.
3. БІЛЬЦАРЕВА - заложена на праві німецькім в 1365 р. "В 1581 існує парохія православна".
4. БРУНАРЫ - заложены на праві німецькім в 1335 р. "В тім тіж року існує правдоподобно парохія римо-кат. котра то під кінець XV віка перестала існувати".
5. ШЛЯХТОВА - село існувало в 1391 р. "Парохію гр. катол. фундує Йордан з Заклічина в 1542 р."
6. БЕРЕСТ - село існувало перед 1368 р. "Парохія гр. кат. повстає з фундації бла Гембіцкего в 1643 р."
7. ТЕЛИЧ - село, котрому К. Великий надає права міста в 1363 р. (означат то же яко село мусіло існувати дуже скорше). В тім же часі зостає "упосажена" парохія римо-катол., котра на просторі XV-XVI віка "зосте перенята через всхідній костел". Парохію привертат в 1612 р. бл. Тилицькій, а "упосажат" ей в 1659 р. бл. А. Тжебіцькій".

8. МУШИНКА - дата заложиня села невідома. Зато знаме же: "парохію римо-катол. "упосажат" К. Великий в 1356 р. (скорше як в сусідньому Теличу, котрий є векший). Парохія перестала діяти під кінець XV віка".

Для прикладу мож зацитувати ищы еден факт: "В Милику парохія римо-катол. існувала найправдоподобні в XIV віку - упосажена в 1352 р., а перенята через Костел всхідній в XV віку". Дата заложиня села невідома. Выміненны села, з котрых "льокації" заховалися деякы документы, мена "упосажників" и "коляторів", поза стверджиньом існуваня тых місцевости и проби введеня римо-катол. костела, насувают звіданя и внескы:

1. Чи існували тоты села перед "льокаціями" К. Великого, - яке было іх населеня ?
2. Чом римо-катол. костел не принявся.?

В першому періоді по підпорядкуваню К. Великим земель заселеных рускым народом, надає він "застапным" селам нове право - згідно з веденом політиком. Релігію пануючу - католицизм, вводит льокуючи парохі. Структура організаційна Костела катол. е в тот час слаба. Люде одмітуют "нову релігію" нашто погоджує ся нова власт. Занепад новоустановляних римо-катол. парохіи - доказує про руске населеня. Коли было бы инакше - римо-катол. парохіи не пропали бы. Стверджиня, же парохія "правдоподобно" існувала, є доводом, же поза еригуваньом на королівскім акті - нич більше не діялося. Прикладом є Телич, котрому 3-раз привертат ся римо-катол. парохію - и то під боком міцной уж в тім часі Мушини. Так што остаточно, діло зостає завершене в 1659 р. Але зачым ся так стало, католики мусіли оперти ся о "помічну руку" курії римской, котра покликкала спеціальну комісію в 1636 р. Выданий ньом документ заборонював оселяти ся в Теличы православным, а тых што остали вірными, позбавлено маєтків. Одобрено ім тіж церков, котру на "костел замієно" (для нас то не нове - в XX віку). "Наказ" змушав учасничыти на катол.

Богослужінню, "gdyz chorągwie nie ma kto nosić koło kościoła."

Перший період - час од половини XIV віка до половини XVI віка замыкат ся діяньом адміністраторськым - урядників и коляторів королівських. Структури організаційны Костела римо-католицкого на терені Лемківщини не функціонуют, а пробы іх творіня кінчат ся неповоджиньом.

Період другий, то діяня костельных ерархів, якы по половині XVI столітя, за згодом королівських власти підпорядковуют собі на просторі віка - села Лемківщини, а з часом ерархію церковну. Они то надают повновы "льокації" на новому - волоскому праві. Для прикладу, выжче згаданы села, з наданим правом через короля - "льокуеця" наново - Бінчарову в 1531 р., Брунары - 1575, Лося - 1580, Мілик - 1575. На прикінці XVI віку (1596 р.) зостає заведена Брестска унія, котра підпорядковує Всхідню Церов - римо-католицкій ерархі. Введенє унії звязанє є з "упосажьиньом" латиньскыма епископами існуючих церкви, а тим самым перенятъом над нима "опікы". Вычислуеме денекотры з них: Брунары - 1641 р., Лося - 1656, Берест - 1643, Мілик - 1639. Даты тоты можеме прыняти, якперенятя власти над церквами, што не означат, же люде годятся на тот факт. Прикладом най свідчат даты пізнішы: Гладишів - 1671, Маластів - 1743, Лелухів - 1736. Наданя "права волоского" через латиньських епископів, выпереджат середньо о 80-100 років "упосажьиня" гр. катол. парохі в окресленім селі. Перемінуваня права німецкого на волоске, вязало ся з полекшаньом економічної ситуації населеня. Данина обоймувала товары вытворены підданьма з годовлі - а не як скорше з ролі, што в тяжкых гірських варунках мож было легше сповнити. Корыстаня з того права, звычайова господарка годовляна, підчеркнули польськым бадачам історії и етнографії - прыняти и ввести до твореных опрацювань про Лемківщину, - термінологію - волох. З таким меном давнішы русины, а гнесьні лемкы-українці негодят ся.

II. ШТО СВДЧЫТ ЗА ЛЕМКОМ-АВТОХТОНОМ

Згаданы в першій частині факты, штонайменше в половині потверджуют же король. Казімір Великий приєднуучы рускы землі до Польши, застає ряд місцевости зо "схізматичкыма" населенями. Люде непринимают "Новой віри", што доводит, же мают власны святині и обряд. На просторі од Сяну по Попрад (в лінійі простій - 150 км) штораз барже загушат ся сітка, на котрій видимє новы святині. Терен, котрий є порізаний яругами, верхами з непреступним лісом, рікампотоками, - на півперек, є трудний до загосподаруваня. Звяз помедже населеньом тяжка. Так, што для створіня церкви - єднородной стильово на згаданій території треба не поколінь, а віків. Треба єдної великой спільноты, языка, а передовсім вытвореной звязом організації. И тепер, коли перескочыме од першых взімонок записаних в часэх К. Великого - до зламу XVI-XVII столітя, стверджуеме, же наша церковна архітектура находить ся найкращім розвитку. (Зас польськы)

джерела в тому часі подають "волоску кольонізацію"). Церкви - перлинки самобутної архітектури, які захова-валися по днесній ден, сігають віком VII століття (Поворозник - 1604 р., Рихвалд - 1653, Квятона - 2 пол. XVII в.). Даты записаны в "Шематизмах" не все одповідають правді (подаваны сут в замін даты ремонтів, посвяче-ня). Не вшиткы даты узнано, бо ре-монты вели люде "без опікы" консер-ватора. Такым прикладом є Ганчова. В церкви находится таблица фунд. 1644 р., а церкву датує ся на 1871 р.

Але не тоты приклады сут вык-ладниками на наше ту "старе" існува-ня. Част ікон, які находятся в ста-рых церковцях, а и часто в музеях, походит зо святинь попередніх. Серед-ньо, іконы маю 100 років старшу метрику од найстаршых церкви - сут то неповторны діла, о своеріднім характері. Іконостас лемківських Кар-пат, так як "лемківска" стильово чы-ста церква, є неповторна. Не споты-каме ей Київській Русі ани на Бал-канах. Факт тот потверджує самобутний розвиток лемківской архітектуры церковной. Розвиток, котрого почат-

Церков

кы обмежали церковны каноны, вы-растав на базі твореных традиції - віками, - до красы неповторной, створеной на просторі славянського християнства.

Цитати походять з *Rocznika diecezji tarnowskiej*, як и даты льокаційны сел, а також з книжки *Na szlakach Lemkowszczyzny K. Перадзкой*.

(O. Вуге)

ВОЛОДИСЛАВ ГРАБАН

Докля не вернут люде

Два берегы розтяты річком, бі-ліют од снігу. Правий- лагідний, порі-заний потічками, а при них роснут бе-резы, ясені и инше грубаве дерево. Серед них голе од крияша поле, білы сніжны пляцы, долином веде доріжка. Рідко перетоптана стежка, выгледат так, як бы ніхто тади неходив. Доріжка веде серед дикых вільх-крияча, до по-ляны, де стоіт высокої смерек. Вы-гледат так, якбы го хтоси поставив серед білого поля- як бы був неод-таль, бо є сам и нігде смеречыны. Велике дерево смотрит на мене, я на нього, и незнам чи за ним инший сьвіт, чи лем він шырокома конарями хоронит стару, пригорблену лемківску хыжу. Чую голосне повитаня псів. На великій купі гною стоіт хлоп. Оперти на вилах, неприхльно позерат гу мі. Прі купі блакы наповнены гнйом. Здают ся быти стары- старшы як сам іх властитель. Гній замерзнений- треба рубати сокыром. Тяжка робота, але хлоп похылят ся - рубат.

-Дай Боже щастя-гварю голосно, бо псы брешут штотраз барже.

-Дай Боже здоровля-одповідат хлоп позераючий на мене. Розказує псом є жебы одышли. Підходжу ближше, витам ся з Васильом.

-Та видиш, непознав ем тя, - пові-дат, - ходят ту часто туристы, и подумав ем, же якысу біду ту жене.

-Буде война в Іраку, повідай?- шмарив Василь на сам перед.

-Та незнам Василю, незнам, - та і в нас невесело-гварю.

-Та невесело-одповідат-морят штотраз барже люди. Нияк не дадут газ-дувати... Василь бесідує зомном, кладе гній-влакы повны. Выводит коні з теплої стаїні. Дрібны, червены кони-кы, жывы и наровисты нехотят дати ся запрячы. Тяжко іх втримати. Василь напинат міцно вічкы, тягне гу собі-заклинат тихо під носом. Гарда погода, сьніг срібно світит-блищат ся сьліды влак: коникы, легко рушыли з місьця, перхают як птахы в морознім повітрю, так якбы влакы нич неважыли, не бы

ли тягаром. Вытоптаний шлях веде попри потічку в гору, штораз выжше, аж під чорний, завішений під небом хырбет ліса. Під вершком біле поле. На ньому рівненько в рядах роснут штораз новы купкы гною, -творят шырокутну шаховницю. Василь зіждхат на місце. Затігат вічки на кланицю-справно двома руками підносить еден конец гнійниці, копачком стігат гній. Роблю знимку. Василь нерад бесідує, же до архіву, бо гнеска тажко трафити на газду, котрому зимом хоче ся робити в поли:

-Та што буду робив? -повідат-приде весна, найде ся інша робота.

Што з лісами? Чи будут вертати? -звідав скоро, як бы ся бояв, же одповід може втечы. -Та штож вам повім, докля Соім не цофне декретів, якіма нам тоты лісы забрали, та не поставит инакше-нее што рахувати повідам, -бо они все маот іншы, важны справи, а нашы справы штораз далше од полагоджыня.

-Та так- тоты гади не вернут-прожерли німецке, жыдівске, та чого бы мали наше оддати?-вышмарв едным дыхом Василь. Оддают тепер собі-паньске. Хабытныкы одберают костельне, та і церковне-уняцке, бо маот таке право-доловів з хальом.

Шмарив гнійниці обабраном сто-роном до споду, вдарів копачом о землю и рюк:

-Нее справедливости на тім світі, -ой нее. Нее тіж боской кары. Посмотрив на мя сызавым оком, затыв коні и наворачул:

-На весну буде ту гарна трава-повіл через рамено и одіхав в білу долину, в котрій червенів лем еден дах-дах його хыжы: з під ліса дорога довга. Думає ем про мого знайомого и сходив спокіно. сьлідами влак. Ишов ем до села-до села де лем стары хресты и сьліды хыж значат місце людского жытя и трагеді. Василь мав 14 років як "трафил" до Явожна-разом зо своїм няньом: нехоче о тім бесідувати. Не хоче тіж пенсийі, хоц має свої рокы. Неодбаєт землі віпчыим. Газдом буде до кінця-докля неворачнут нашы люде.

Крениця 1991 03 13

Стефаня Трохановска

леи небо
над нами наше
што нам предкы
в спадку лишыли
забрала нам вода
потічки
лісы нам вышуніли
лем небо
над нами наше
а мы
чи на правду льде
ічы ся кус поділіме
и неба над нами
не буде

*

* *

*

* *

хоц быс нав грошы до смутка
слугом ты на выгнанн
горы ти не пробачат
хес ім допоміг
в конань

*

* *

піше вертали
до гір
бо серце
в грудях мали
не камін
з ничьим
з едным бундзжком
надійом
б святых іконах

МОЖ РАЗ ЛИШЕНЬ

в саду до стола посідали
сливи дородні на груши
і тії що будуть прадали
перед дорогим
бо вже день
очех таких
ніхто не бачів
чорних
як дізрилих вишень
і синіх
що будуть плакали
буває
може раз лишень

*
* *

до єдного стола
сядне вшиткы
хліб свяченый
и надію
розположе на білих
пристералі
зеднаєме ся разом
бо пропадеме
в дичавія

*
* *

БАРВІНОК

з серця нойой хыжы
выріс барвінок
з жалю великого
запустив коріня
ту де пец стояв
де гріва ся родина
(... впала хыжа
згоріва надія
туга в серци
коляча як шпилья

Стефанія Трохановска, як білшіст молодых люди- Лемків, роджена на західних землях Полщы (26.04.1951 р.), але єй рідным місцьом Бескіды. Вершы, которы творила од молодых років, привели єй на рідну Лемковину, де остала женом знаменитого диригента, композитора и кієрівника Ансамблю Пісні и Танця "Лемковина"- Ярослава Трохановского.

Поезія, яку творит Стефанія, кличе "до єдного стола" вшиткых выгнанных, поділеных Лемків. Кличе до хыжы "де лем барвінок з жалю великого запустив коріня". Туга серця, жаль, а передовсім надія, непозболят зашмари-ти думкы, же хоч нас мало, хоч поділены- незатратиме лишеной нам предками - рідной Лемковины. Єй верш, то своєрідний, перенесений часом, поетицком формом - заповіт. Віра і хдзя наших дідів - родічів. ПРИКАЗАНЯ, дорого - всказ, якого невільно нам забыти.

В 1984 выдава збірку "ПОТІМ, ТЕПЕР, ПЕРЕДТІМ". В тім році приготовлює нову.

НА ГРАНИЦІ ДВОХ СВІТІВ

В американському місті Пітсбургу, в родині русинського емігранта приходить на світ третя дитина. Є 28 рік. Хлопця хрестят в церкві меном Андрій.

10 тисяч кілометрів на схід, де б'є джерельна, лічнична вода, в церковному затишу сидить дорослий молодець - його мено Никифор. Смотрит на почорнілу ікону. Образ здаєся кликати до себе, до свого внутрія, де є інший світ - світ, в котрім ясність пробиват тму. Образ кличе до світа, до котрого не спосіб перейти. З часом затоплений в мріях молодець, стаєся ближший тому новому світу, а границя помедже нима стає ся рухома. Світ ікон заберає домів, и жебы мати го блиско себе - малює, творит го на-ново.

В далекому Пітсбургу Юлка и Андрій Вархолывы - родиче малого Андрійка, выгнаны з рідного гнізда за хлібом, тяжко зарабляють на жытя. А коли нее роботы, родина терпит недостаток. В тяжкім часі найпомічніша стає ся молитва. Молять ся разом перед іконом, так як давно в рідній Микові, коли выходили глядати легшого жытя для себе і своїх сынів. Твар Божой Матери здаєся менше застарана, потішаючи очы ведут во споминны до рідных гір, до блиских, де черкот потічків освіжат мысель и зливатся зо співом, які несє понад хырбетом гір - село. Андрійко позерат в очы своей матери. Находит в них оген любви и тугу. Є в них світ далекий, инший як тот в Пітсбургу. Видит, же в очах його матери одзеркавлєся ікона, - світ, котрий є поза границьом жытя. Пригашены очы матери оживляють в серци хлопця далеки виды, гушавину мрій.

В недовгим часі змерат отец. Остаєся матір з наймолодшим Андрійком, и старшима сынами - Павлом и Ваньом. Хлопці з матірью доповняють заповіт вітця - посылають до шкіл найменшого брата.

Доступити іншого світа Никифорови нее легко. На маленькых картониках тяжко помістити чудову велкіст

церковных ікон. Кольор живой іконы розливат ся в мягкім папері текстуры. Але тото не знеохочат Никифора. Знає, же серед живых найближча є му матір, и церковны святы, перед котрыма ся могли пожалити. Задлятого што дня, звертатся о поміч до найближших, в малюваній молитві. Жебы хоц на момент остати в тім вымріянім світі, малює свій автопортрет серед ряду святаих. Остає епископом кольору.

Минят половина 30-х років. "Кольоровы образкы" Никифора трафляють до Львова. Його мено підносять польскы газеты. Лемко Дровняк з Крениці є "Никифором" - святым на власнім образку. Час войны. Крениця і поблизка Микова давлени перєз німецкых окупантів. Людям хие ся штотраз тяжше. Никифор просит о кусок хліба. Малює на прибульварнім мурку. Є то його найкраще ательє. Святых з креницкой церкви сховав до скрині, котру од дитинны памятав при боці матери. Гнеска є сам зо своей скриньом-скарбом. Остала му лем скриня і святы, котрых сховал перед німецкым зором.

На малюнках штотраз частіше являють ся креницкы хыжы, віллі, поблизкы церкви. Ходит на село - не лем малювати. Там свої люде, дадут зісти обіют. Приходит час найтяжший. Вшытких руснаків женут під карабином на

хелізню колій. Люде жегнают ся зо сво-
 йом земльом, плачут. Дорогами идут
 ряды возів, запряженых в волы,
 коні. За возами припнята худоба. На
 возах выстрашены діточкы. Нихто
 не хоче оставити рідной загороды. По-
 рожни хыжы - як на його образках -
 без люди остают в промінях першого
 осінного дня. Здуты хмаркы на чыс-
 тім небі - на небі малюваным Никифо-
 ром - прощають роздертому народу.

Німы очы непоймут трагедіи,
 Никифор остає сам. Наступає ден, коли
 крадут його світ. Выдєрают з його зо-
 ру вид найкращий - образ гір, місце
 молитвы - церков, - слід його роду,
 записаний кольоровом стіном іконо-
 стасу.

Колы выганяют Никифора з Кре-
 ниці, Е. Варгол залишат матір и бра-
 тів и виходит в далекій світ. Ищы
 підчас студійв отримує пропозицію
 праці в Нью-Йорку. Серед хыж, які
 неподібны кармацкым, сігаючима
 своїми верхами границі Никифорового
 неба, - спацірує улицями Манхатану,
 дивит ся на величезны реклямы, кот-
 ры колором записуют елевациі. Напи-
 сы врізуют ся в сыняву неба. Як
 звідный шлях, водят зір молодого ру-
 ина. В далеких Карпатах дрібны и
 нескладны написы творены руком Ни-
 кифора, на рівнож маленьких картони-
 ках, оживлены барвами Бескідів, -
 роздуват вітер в місці де сідав ма-
 ляр. Непотрібны Никому.

Енди (його англ. мено) працює
 яко графік. В недовгим часі стаєся
 знаным майстром ужыткового містец-
 тва. В року 1949 закінчує студія. Йо-
 го графіка є на скріз сучасна, непо-
 дібна конвенціи яку стосуют иншы
 майстры. Енди знає, же так як ікона
 для русина є величыном найвекшом,
 так для американця буде ньом річ
 ужыткова, кольорове, гарне опакуваня,
 зелений бланкет доляра - то його аме-
 рицкій іконостас.

Своїм незвычайным містецтвом
 захоплює знаменитых люди - критиків:
 творит сценографію до театру Denisa
 Vaughana. В 1957 році отримує медаль
 Art Directors Club за ілюстраціи до
 часопису Life. Все еднак памятає про
 свою матір. Вспільно з ньом мешкат,
 помагат при домашній роботі. Послуш-
 ний матері яко дитина и дорослий

човек. А матір одвдячат му великом
 любовіом.

Никифор вертат. Нехоче знати про
 державны заказы и наказы. Він не-
 потрафит жыти, коли його зір не най-
 де зеленого схылу Бескіду, круглых
 як дозріва грушка - церковных бань.
 Находит в час повороту новых опіку-
 нів, - А. Е. Банахів, родом поляків.
 Помагают му наштоден жыти серед віп-
 чых люди. Ту вшытко є свое, лем лю-
 де...

Помічны опікуны-менаджеры ор-
 ганізуют в далекім місті Парижы ве-
 лику выставку малюнків-акварель. Є
 пятдесятий девятий рік. Його праці
 нагадуют іконы, котры знав от дити-
 ны, и подібны до малярства велькых
 и узнаных - Russeau, Vivina, о кот-
 рых нечув и творчости их не міг ві-
 діти. "На його малюнках мож стрітити
 портрет Енгельса и місцевого партий-
 ного, котрых помішат в капличці
 пристосуваний на салю обрад" - такима
 словами критика захоплює ся нештоден-
 ном композиціом и змістом малюнку
 творця з Крениці. Вірит в магічну си-
 лу, написів, котрыма оздаблят акваре-
 лі. Чы принесут му славу, грошы, - а
 може його "КРЕНИЦІЙ МАНХАТАН"? Ники-
 фор малює міста, незвычайны. Абстрак-
 ційны конструціи міста, збудованы

легко, сперты небом - земльом. Коли Corbusier творит архітектуру XX віку, -незнаний нікому майстер малярства-креницькій Русин, юж єй збудував. Створив світ з висоти неба.

Першу виставку містечтва ужыткового з мотивами поп-арту, котра отверат му дорогу на манхатанській Парнас, організує Енди в 1960 році. Нештоденна творча філософія Ендого, позвалят му піднести малу, баналну річ, до висоты містечтва - замінят їей в творче діло. Звичайна консерва, частина газеты, кусок реклямы, емблема, - то выхідний елемент, з котрого будує образ. Його діла, творены в простій формі, задивляють посліднього глядача, міцно впливають на його психіку. Пошукує нових форм выповіди. Поза графіком занимає ся фотографієм, серіографієм, фільмом. Выдає культурны часописы. Його поп-культурны портреты представляють славных люди: Goethe, Мао, Леніна, люди фільму M. Monroe, I. Bergman, M. Jacksona. Ціны портретів зрастают од кількох тисячи долярів до кілкасот. Але для Ендого пінязі не сут найважнішы. Ніколи не забыват про слова матери: "Андрійку, не треба ти вельо пінязей, пінязі - то зло, май лем тівко, жебыс жыв, а мав на скромний погріб".

Коли першы виставки Ендого приносят му славу, праці Никифора мандруют по знаных галериях Європы. Од першой виставкы в 1959 р. в галерії Diny Vierny в Парижі, малюнкы Никифора трафлят до Amsterdam-у (на великых афішах побіч Chagalla, Van Gogha є написане мено - Никифор) и далше: Bruxelles, Frankfurt, Hannover, London, Wien.

Приходить час, коли Никифор слідом Ендових родичів, трафит до вымріяного краю - Америки. Першим містом є Chicago. Перший раз, несвідомо, на американській землі, далеко од рідных Карпат, сут блиско себе. Синове каменистой, гірской доли - стрічают себе на площині містечтва очима своїх любителів, глядачи. З висоты неба, котре неє доступне пересічним, славлят кармацку землю.

Є рік 1968. Драматичний, тяжкий

час. Енди выставлят в Stockholm-i. Приходить наступний усьпіх. В його ню-йоркскім ателе все дуже люди. Можут прийти з улиці, дивити ся на його праці. Єдном з них є еманципантка Verleria Colanis, котра хоче забити Ендого...

В тім часі, в далекому, гірскому селі Фолж - змерат Никифор. На маленькых, кредком малюваных кусках паперя, остатній раз оживають кольоры Бескідів. Роздумы про прошле и пришле. Краплі осінного дощу змывають образ, и великыма горохами котятся по твари неба. То Лемковина плаче. Дарує свому сынови найкращу палету - кольор осени. Замгленима стежками осени, одходить маляр, котрий здобуваючи дозріліст майстра містечтва, не скінчыв шкіл - заховав невинніст дитини, а захована в його образах соединана материя и выобразья, сут правдивы, же не познаме де є границя правды и фікції - границя двох світів.

Еинди, з ментальністю своєю матери, жыє на пограничу Сходу і Заходу. Вродженец Америки з духом русина. По недавній пробі вбивства, містечтво Ендого мінят значно свій характер. Творит циклі образів на релігійні темы, автопортреты, в котрых видно стан його духа. А стан тот міцно характеризувал пережытя, wspomинны з дитиньства, оповісти матери про рідну землю. То осталося в його психіці. Дальше працює творчо. Росне тіж його бізнес. Є власником часописів Interview, Film Culture, выраблят фільмы. Во власному телевізійному програмі, веде виклади про містечтво. Є знаний в світі, яко творец поп-культуры. Найвекша звізда 60-х років. Вмерат на 59 році жытя, молодше як його кровний брат Никифор. Похоронений при своїх родичах в Пітсбургу, на його гробі трираменний хрест, засвідчат о родовій приналежности. Створены ним и Никифором діла, засвідчат про наше існуваня, підносят до найвекшого рівня культуру наших предків - благословлят світ істинном свого містечтва. В світі твореним Богом, є їх участ.

1991. 06. 15, Крениця. Грабан В

БОГДАН ІГОР
АНТОНІЧ

ТОВАРИСТВО

Під тихий вечір,
як вітер хмар пожене на сон,
немов табун овець до водоюю,
ї луна над лісом стане золота,
і шумлять дерева в унісон,
у гай піду та сяду під вербою,
а коло мене
моя самота

Тоді всі речі
покриє сірина. Дерев бгачко
спинають небо ї землю, наче спряжка.
Над нами віком ночі ліс накритий
ї зі собою заведемо балачку
про те, як тяжко в світі є, як тяжко
без друга жити.

ПОВОРОТ

Вернувся я, де вільхи ї риби
де м'ята, іви, де квітчасті стіни:
і знов цілую чорні скиби,
трипавши перед сонцем на коліна.

Ой, похилилось надо мною,
як мати понад сином, полум'яне.
І знов мене земля напоїть,
мов квіт росю, поцілунком тьмяним.

І чорні скиби, ї сині плавні,
на плоті хмари, наче плахти, висять.
Тут я у кучерявім травні
під вільхами і сонцем народився.
23 квітня 1935.

ВІТЕР СТОЛІТЬ

І вітер віє від століть,
крилатий, вільний і неспинний,
і вчить свободи, туги вчить,
за чимсь незнаним і нестримним.

І повторяє нам прибитим
у зривах страчених намарне,
що вже ніяк життя спинити
і що життя це не казарма.

13 березня 1935.

5 жовтня 1989 р. минуло 80 років
од дня народження Богдана Ігоря Анто-
нича. Дата народин, як и смерти вели-
кого поета, проходила роками безуваж-
но - так з боку його кровних - лем-
ків, як і українського суспільства.
Забитий, недоцінений поет змер на
28-році жытя. Як метеор блиснув,
розяснив поетицкій Парнас и згаснув.
Лишыв рідне зніздо - Новицю, котра
поміщена в середині Лемковини, в
серци карпацких лісів. Коли був до-
растаючим хлопцём, вчився в саноцкій
гімназії, де стрітив перший раз літе-
ратурну уткраїнську мову, котий остав
вірний до кінця свого короткого жы-
тя. Пізніше закінчы Львівській уні-
верситет.

Світ поезії дарувала його нес-
покійній душі рідна мати - Лемковина.
Дарувала на вічну дорогу до кращого,
нового, што непознане, не діткнене
руком и умьіслом чловека. Як дуже
завдячат Лемковині мож ся переконати
читаючи його поезию, в котрій не спо-
сіб не найти духа той землі. Землі,
даруваній людям и Антоничови через
Бога.

Там сут вільхы, клены, сонце і
місяц. А каждый потічок, річка жугре,
черчит рідним. И хоц будут подібны
до соткы иншых - такых не найдете
нигде. Натура Антонича, хоц свідомо
кшталтувана, є на вскріз лемківска.
Туга, надія, біль и віра, записано
несполнены. Малюваній образ села,
такій, якого не знаме и до котрого
хочеме вертати. Може на перекір світу
и людям, Бог оставив тот образ села в
Новици. Жебы засвідчыти про Антони-
човы слова. Засвідчыти про деликат-
ніст, а тым самым про незначальніст
матері. Тот куток землі дальше є зе-
леном евангелиюм Лемковини. Ту
дальше вільно молити ся до Бога, хва-
лити світло сонця, радіст зеленых
бучин. І коли рано мыєте твар в
сріблістых блисках росы, пізрійте
на горы, на крыла лісів, котры ма-
териньськым теплом хочут вас пригор-
нути гу собі, Вас вшыткых, котры
сте братми Антонича. Вышлисте в
світ, як Він, выгнанці, и вернийте
... бо і Він вернув.

(Г)

Докінчиня на стор. 19

ДІДОВІ ОПОВІДАНЯ

(Бо "...лем една в світі Лемковина")

Коли був ем ищы малым хлопятком, и в мой дітячий голові не было місця на якусы вчены думкы, барз рад ходив ем зо своіма молодшыма братами, до діда Ілька. Так по-правді то небыв він нашым дідом, але його сьніжно-біла голова, и такы самы довгы баусы, не позваляли звертати ся до нього инакше, як лем - "діду". Дідусь тіж нас любив, може не менше як своїх внуков, бо все ждав на нас, а коли зме юж до нього пришли, зараз сїдав на припецку, підкручав сивого бауса, и пикаючи файку наповнену твердо дуганом, - зачынав оповідати. А мав што оповідати, бо колиси був солдатом в австрійскім войску. Не памятам юж, ци то тота дідова, чарівна бесіда, чи запах дугану, якіу розносив ся по цілій хыжы, - чи лем наша дітяча натура, скоро до ріжных фантазиі, справляла, же переносилизме ся в чудовий світ дідовоу молодости. Дідо, коли лем зачав оповідати, забував же сїдит на якисім, понімецкім пецу, далеко од рідной Лемковины, - брав скыбку жытнього хліба, и грудку кляганого сыра, и вспільно ишлизме в далеку дорогу. Перешлизме в тот спосіб пів Европы, од Карпат аж по Італію, де дідо воював протів войскам Ентенты. Хоц по дорозі віділизме ріжны дива, и стрічализме ріжных люди, то все якуса сила, казава вертатъ нам на Лемковину, - до села, котре называло ся Боднарком. Стоява там дідова хыжа. Але не думайте, же сїдилизме в ній цілыма днями... О ні! Волочылизме ся гірскыма стежками Лемковины - од рана до вечера. Дідо заберав нас на ярмаркы до Дуклі, Горлиц и Жмигорода, и на одпусты до Старого Санча, Красного Броду и Красной Гіркы, або до каллиці Божой Матери на Горі Явір коло Высовы. По дорозі стрічализме лосяньскых мазярів, шклярів з Ліщын, дротарів з Білоу чи Чорной Воды. Заходилизме до

каменярів з Бортого и Перегонины, ткачів з фолюша и "різбарів" з Новици, Прислопа и Кунковы, што з кавалця дерева знали выстругати ріжны чудеса. Часами зашлизме на лемківскы весіля и хрестины, жебы посмотрит на весілну пару, кумів, послухати граня лемківской капелі. Трафіло ся быти на танцях в корчмі, де радо ставализме з дідом до потрясаного, кываного, чардаша, мадаря, обертана, коломиўкы, полькы, и иншых танців. Треба было подокучати дівчатам на вечірках в час осінных вечерів, але як треба было, то и помагализме в приготуваню собіткы на свято Купалы. То робиво ся не тото. Треба пасти уці, косити гірскы луку, зберати грибы и яфыры. Пізніше треба было косити жыто, копати компері. По роботі дідо хотів нас гарді прибрати. Вдівал нам Лелиняну кошелю, холошні а на ногы обув керпці - лем капелюхы былі велькы на нашы дітячы головы. В чыстых, кольором прибранных лахах ишлизме до церкви. Мусіли зме быти там не лем б неділю и свята, але в кождий ден, жебы надивити ся чудовным, лемківскым іконам и помолити ся на гробах предків. По молитві дідо оповідав о лемківскы страхах - мамунах, топелицях, богынях, а втовды втікализме під його обшырну чужу. В оповіданю діда на бракувало чортовых камени, дикых парій, глубоких яскыни и иншых таємных місць.

За диком красом бескідской природы тужылизме найбарже. В нашім селі там на заході гір не было, навет тых найменшых, котрых мож зіжджати зимом на санках. Небыво тіж віковых лісів, ани быстрых потоків. Дика зьвірина и спів птахів тіж был инший, - не такіу як о нім опвідав дідо. Може прото так радо хотілизме слухати оповідань діда. Може...

Коли дідо закінчыв оповіданя, його тужливы очы довго смотрили в далекій горизонт, а стиснены уста мовчали. По збороздженім лиці покотили ся слезы. Знализме, же дідо нехоче лишыти Лемковины, хоцбы той зо своїх оповідань...

Миняли літа. Дідо котрысой осени лишыв нас. Одышов на все. Але нашых серцях остало штоси, што казало нам глядати слідів дідового опо-

відання, його радості, туги і слез. Глядаючи, зрозумілиме свою іншість в світі, але таємниця діда не до кінця дала ся одкрити.

... Аж пришло літо 1983 року. Ахось запропонував, жебы іхати на "Лемківську Ватру" до Чарной. Зорганізувалиме ся купом, взяли вшытко што треба для туристы, и поіхали в горы. Коли высілиме з автобуса при крижівці што веде до Чарной, втовды...

Втовды зрозумів ем вшытко. В єднім моменті вказали ся перед моїма очами вшыткы оповідання діда, вшыткы образы малюваної дідом Лемковины. Зрозумів ем де одлітували дідовы мысли, коли кінчыва ся для нас дідова "байка", длячого на його твари являли ся слезы, тяжкы як млинскы камені...

Выїзд на "Ватру" був для мене першым контактом з землом моїх предків. То "ватра" привернула мене до рідных коренів; о котрых так дуже оповідав дідо. "Ватра" усвідомила мі трагедию люди, котрых силом вышмарено з рідных гнізд.

Дідови не было писано вернути тілом на Лемковину, де так часто вертав думками. Його кости зложено на ухій земли. Але його дух-планетник

стоїт побіч нас над гірскым потоком, з вершків гір позерат на затрачены села, зрабуваны церкви, здичавы сады. Певно нее щасливий? Але коли загостит на "Лемківську Ватру" - веселіє. Она пригадає му молоды рокы, наповнят надійом, же не вшытко страчене, же моводы люде одродят ся и вернут до коренів, и ту на тій землі одродят жытя, бо як бесідує наш поет П. Мурянка "лем една в світі Лемковина".

ЮРИЙ СТАРИНСЬКИЙ

П. С. Тота таємниця, каждого, хто був выселений з рідных гір, з рідной землі - Лемковины, є ріжна. Дорогы люде - Братя Лемкы, не тримайте ей лем для себе. Не дайте забыти світу о Вашій - Нашій вшпільній трагедії. Без огляду на тото як себе зовете: лемком, руснаком, українцьом, чи сте католикы чи православны - напиште о своїй хрестній дорозі на схід и захід. Час, жебы переламати в собі страх і не укрити ничего. Пиште од серця, од душы, просто - так як лем знате. Пиште о вшыткім, што лем остало Вам в памяти, з молодых років, и як пришло жыти на новім. Чи хочете вертати в горы, и чы вірите в одроджыня Лемковины.

Вашы пережытя, вспомины, рефлексії, пердуманя и деякы залишенны через Вас документы (фотографії, репатриянкы, карты, посвідкы з процесів, документы переселенчы, и иншы памятки родинны) будут використаны в книжці посвяченій "Трагедії лемків", яку хочу выдати. Вшыткы материялы зверну. Авторів найцекавшых воспомин нагородиме. Не звлікайте, пиште на адресу:

Jerzy Staryński
Komorniki 31
59-243 RUJA, woj. legnickie

ВАТРА

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
ту хочу жити, умирати,
де жили мій отець і мати."

Осма з ряду "Лемківська Ватра" нашла своє місце в Ждині, селі котре положене при старім шляху Горлиці - Бардиів. Може не випадковим є вибір того місця. Ту мож доїхати з руснацкої Словації и великої України. Дорога веде з кожної сторони. І так ся діяло того літа. Зо вшиткых сторін вели дороги люди. Дороги, котрыма праві пів віка тому, гнано лемківске племя на всхід і захід - на чужыну. И не легко было лишыти рідну землю, хыжу, стареньку церковку. Не легко ити під люфом карабина в незнану сторону. А коли юх ишли, мусіли ити. вірили, же вернут. И не вертали довгы роки, аж гнеска, коли заяснів оген "Ватры". Приходят ту, вшиткыма дорогами, бо хотят огріти серце теплом ватрового огня, підтримати іскорку надії, котра ищы в глыбині душы - жебы не згасла. Тоту іскорку плекали через роки, бояжливо, з тугом в очах, і ждали на літо, коли приходит час возрастаня. Аж пришло літо, і серце загоріло зеленыма горами - почало міцнійше бити. Заблиснув зелений поломін ліса і обняв цілы горы, цілу Лемковину. Поломін, котрий придушано роками. Гнеска він кличе вшиткых. Придте до мя - огрійте зболілы душы, наберте віры и силы. И почали вертати на свою землю вигнанці. Поклонили ся згорбленим хрестам, церковці, поцілували поріг хыжы, котрой юх неє... и остали... на три дны, жебы воскресити. Триденвна смерт - вічне жытя. То они на горі молят ся пісьньом, пригашеным словом, отвертой душы - они... котрых вшиткы одшмарили, погорджували, оплювали... Гнеска настал іх ден. Ден по довгій ночы. Прикликало іх світло, ясність ватры - зерно шмарене в рідну землю. И будут ту вертати, на три дны, на едно тепле літо, аж останут на все, вроснут в землю, котра дала ім жытя, и котра од віків хоронит прадідній порошок.

I. Крім нашої "Лемковини" и львівської головну част програми виступили: "Покутянка", "Не Журись" з України, "Барвінок" зо Словації "Ославяне" з Мокрого, Білорусіку Хор з Білостоку, як рівнож гості з польського боку - "Долина Попраду" з Північної.

II. "Лемком Року" обрано Петра Чухту, ждинського шолтыса, котрий в приготуваню "Ватры" - роботах організацийно-господарчых, зробив вшитко (разом зо селянами) што было конечно до "перенесеня" "Ватры" з Бортного до Ждині.

III. Старостом "Ватры" був Олександр Маслей з Устя Руского.

IV. Ватру розпалювал "Лемко Року" '89 Андрій Колча-ведучий Стоваришыня Лемків.

V. "Місс Лемковини" обрано дівча з Горлиц-Б. Бонк.

VI. Під час свята "Ватры" одкрыто памятник-погрудя Б. І. Антонича в його ріднім селі-Новици. Творцьом памятника є наш земляк-народний різьбар, Володимир Обрехівскій.

VII. Під час свята "Лемківської Ватры" проведено конкурсы: рецитації, співу, лемківського хумору, спортових змагань. (Інформації односно лауреатів організатори "Ватры" не подали).

ФЕДІР КУЗЯК

ВІЙТОВИЙ СУД

Было то барз давно тому, же ледво я старий, памятам, як то два кумове и сусіды, фецьо и Софрон вертали перед вечером з поляны, де оба косили. Идут они собі, бесідуючы дарогом, што провадила з ліса б село, або як хто хоче - з села до ліса. Смотрият, а ту же на дорозі лежыт сокыра. Хтоси ей стратил - певно впала комуси з воза, як бертав з ліса, або як хто хоче - іхав до ліса.

- О сокыра! - гварит Софрон.

- Є, та сокыра! - повів фецьо и вхопив ей в руки, - Придаст ся при хыжы.

- Ей, куме, так не буде, сокыра мі ся належыт, бо я ей перше дізрів, як лежала на пути.

- Але я ей двигнув першый и сокыра моя - одржк твердо фецьо.

И так зачалися сперечати стары кумове и добры сусіды. Софрон хотів выдерти з фецьовых рук сокыру, але тот не дав.

- Но то як сте такы, - кричыт Софрон, - подте до Віўта, бо я так легко не подарюу мойой кривды! З такым кумом як вы, не иде ся добесідувати, бо сте несправедливы и захланы.

- Хто є несправедливый? - верещыт фецьо, - Я? Жебы лем бы были такы як я? но, ходме до Віўта, то мудри члобек, бін повіст чыя правда!

Дорога до Віўтової хыжы здалася кумам коротка, бо сварилися завзято. В розсудив, а вам на ганьбу, же сте о таке глупство ся сварили. Но идте з Богом домів. Фецьо и Софрон взяли по кавалци топориска и вышли з хыжы, як бы іх змело. На двори шмарили кавальці топориска на Віўтове подвіря и пішли домів. Ишли якисий час мовчкы, першый одозвался Софрон:

- Тихо будте? - скричав Віўт, - бо ани чорт вас не зрозуміє, як оба нараз будете верещати? - Ту Віўт Осиф вдариблястьом по столі и кумове втихли покірно.

- Но, бесідуй найперше ты Софронцю, як то было. Софрон оповів, як то бін першый зауважыв лежачу на пути сокыру, але фецьо ей двигнуви нехоче

оддати. Потім Віўт выслунав кума феця, котрий тлумачыв, як то він першый двигнув сокыру, але кум Софрон сяпрчыпыв, хоц то не його правда.

Віўт Осиф терпливо выслунав обох покривдженных, потім наповнив дуганом глиняну файку, закурив и ржк:

- А тепер будте тихо, най спокійно подумам над том справом.

Віўт Осиф был хлоп мудрий, в громаді го шанували и слухали за то, был справедливый. Инакше Віўтом бы го не выбрали. Осиф думал, думал, опер голову на долонях и пикал сой з файкы. По якысім часі встал, взял в руки спірну сокыру, підійшов з ньом до кута, де стояла кобиця, достав з-за лавы свый топорик, при помочы котрого збил сокыру з топориска. Зняв з клинця пилку, притиснул коліном топориска на стілчи и перерізав го напів.

- А тепер, - гварит Віўт, - мате ту оба по половині топориска и не свартеся білше, бо то гріх, преці сте кумове и сусіде. А сокыра остане в мене.

На памятку, же ем вас так справедливо розсудив, а вам на ганьбу, же сте о таке глупство ся сварили. Но идте з Богом домів. Фецьо и Софрон взяли по кавалци топориска и вышли з хыжы, як бы іх змело. На двори шмарили кавальці топориска на Віўтове подвіря и пішли домів. Ишли якисий час мовчкы, першый одозвался Софрон:

- Знате што, куме фецьо? Я вам повідам, же тот наш Віўт то барз мудрий члобек.

- Святу правду гваріте, - куме Софроне, - Віўт Осиф барз мудрий члобек, дай му Боже за то здоровля. Но нам обом глупоты не бракує.

- Йой, не бракує - признав Софрон.

ВАНЬО ГУНЯНКА

ШТО КОГО ТІШЫТ

Каждаго штоси тішыт. Коли уж нич человека не тішыт, то мож му перевіди-ти лем смерт. И адже така лемківска приповідка єст: "Деси мі уж конец приходить, бо мяя нич не тішыт". Такій человек (або жена), котрого нич не тішыт, лосовіє, голову спустит, згорбит-ся, вмовит в себе хоробу - ляже и вмерат.

Але такы, што ищы нехотят вмерати, то каждаго штоси тішыт. И так: стрілця, коли застрілит заяца, гробаря тішыт похорон. Хоцбы там якы-смуткы показувал и жалобу робил, то той утіхы не скрыє. И правильно: каждаго тішыт, коли му дашто капне.

Мого сусіда Майка тішыт, коли го дахто закличе и каже а сам ся выкрутит вернути. Кума Гриця тішыт, коли робит "овертайм", а його кум без роботы. Кума Демка (в старім краю) тішыт, коли в місто гроша на офіру, шмагит "гомбичку" з перерваньм ушком, а церковник, котрий зберат офіру, не довидит.

Нашого "гросера" тішыт, же яйця підскочыли 10 центів на дозині, а в него 10 бакс в запасі. Мою сусідку Орину тішыт, же хоц Мера купила дресс за 25\$ то ей пущат фарбу и збігнувся, а она дала лем 15\$ а ей ани не пущат ни не збігатся. Єден ся тішыт, же му Бог дал діточкы, другий тішыт ся, же му недал.

Грицко Підпенка ся тішыт, же му приходит "лемко" хоц не заплатил, и чытат задармо, а сусід Майк Червеняк, незна чытати, а мусит брати дві газеты и платити за них.

И так каждаго штоси тішыт на тім Божім світі, и мусит го тішыти, бо як нич не тішыт, то шкода жыти.

Певно хотіли бы сте знати, што мене тішыт? Мене тішыт, коли дакому бракує уж лем пару долярів до новго тісяча, а ту треба дати пару десяток на "желізний фонд", и зас мусите іх деси глядати.

Дорогий свату, як ся мате
Я мышлю о Вас в каждой хвилі
Ци сте мі здравы? Ци дзяб мате
Ци сте ся небарз постаріли?
Я ищы дотал не женатий
Уж крижык минят мі четвертий
Неможу нияк сой добрати
Хоц я уж знате ближе смерти
Мам єдну стару и богату
И єдну бідну и молоду
Таі незнам што выбрати
Ци грошы? Ци уроду?
А жебысте знали свату
Як то тепер в старім краю
Якы кроі, якы строі
Аж ся паны позерают
Як ся дівкы приберают
(навет вшыткы стары дівкы)
Дают собі майткы шыти...
И спідницю во три півкы
Така мода, што робити.
И хоц знате часы тажкы
Каждий лазік ма піняжкы
Хлопці носят в ухах бляшкы
И пют пиво просто з фляжкы
А одкал-же мают грошы
Нашы молодці хорошы
Зарабляют як кто може
Но, здоровля дай ім Боже...
Роблят мівты березовы,
Єдным словом, зроблят вшытко?
Добри? Єстройно и небрыідко
И продают недорого
Одкал берут материял?
Незнам, нич мі до того...
А жнива дост добры были
Хоц нам было кус горяче
Але прецін то єст в літі
Не може быти иначе.
Пшениці мам штырі міхы
А жыта, зо три корыта
Змойой праці дост мам втіхы
Будут істи всі досыта
Ячменю мам лем зо жменю
Бо два тыжні был на слоті
Штом мав мати на панцакы
То зостало там во болоті
Хвала Богу мам пшеницю
И овес на кеселицю
Дашто в лісі сой зароблю
И так до нового добу.
Веце немам што писати
Будте здрави, а на свята
Напиште и вы до свата.

ДАВНО И ТЕПЕР

За круля Саса - ідх, пий и полушай
паса, а за дзядка Юзка (гнеска Леха)
притігай мотузка.

КАВА

Ваньо: - Куме - чом не пете кавы?
Чи може не любите?

Фецьо: - Но, правда, же не люблю: бо то
такій дивний напиток: варят каву,
жебы была чорна - а ліют до ней
молоко, жебы была біла. Дают цико-
рію, жебы была гірка - а потім зас
сыплют цукер - жебы была солодка.

- Дают до ней лыжочку - а не ідят
ньом, лем пют з горнятка ...

Но, нехочу такой мішанины пити.

В СУДІ

Судя: - Признайтеся і я Вам приведу
3 свідків, котры Вас там віділи !

Обвинений: - Прошу Пана Суді, я пос-
тавлю 50 свідків, котры мня там
невіділи !

*

*

- Я бесідую лем того, што думам ...
- Зато так мало бесідуєте ...

Чужого не набыл, свое стратил

- Якто, же Ваш сын, куме два рокы
служил при войску в Берні, а
ненавчывся по-чешскы?
- Тото байка, але и по-рускы
забыл ...

МИХАЙЛО ДЗИНДЗЬО

Лемківскій фольклорист, народний
поет, людина, котра ціле життя
зв'язала з судьбом свого племена.

Родом з Красной (давн.
пов. Красно). Гнеска
кінчыт 66 років життя. З
той нагоды найкращы
побажаня прийми Дорогий
Ювілярю - на "многая и
благая літа" !!!

РЕДАКЦИЯ "ГОЛОСУ ВАТРЫ"

ЛЕМКІВСКЫ НАРОДНЫ ГУМОРЕСКЫ

зобрав и опрацював

МИХАЙЛО ДЗИНДЗЬО

ВІН ПОВІСТ ПО-ПОЛЬСКЫ

В міжвоенній Польщы, до обдаленого в
горах, лемківского села, до маленькой
школы, прислали польцкого наuczителя.
Быв він великым польскым патріотом,
зато тіж од разу забрав ся вчыти
нашы діти чытати, писати и бесідува-
ти по-польскы. А діти были іщы ма-
лы, польской бесіды нечули, мало ей
розуміли, то она здавала ся ім барз
трудном.

Єдного разу наuczитель написав
на таблиці, а потім голосно прочытав:
W POŁOWIE LIPCA MAMU UPAŁY. Потім цілу
лекцію товк в колючко написаны сло-
ва. По-колейці выкликував так хлопців
як і дівчата, і приказував ім повтори-
ти тоты слова. Лем, же ништо того не
потрафив ...

Наuczитель зачав ся злостити,
обзывати діти "баранами" і "осла-
ми". Наконец з останьой лавкы встає
найгіршый гунцтвот и збыточник -
учень Ваньо, и повідат, же він готовий
є повісти тоты трудны слова. Наберат
в груди повітря и голосно повідат:

- В п о л о в у л і з л и
м а м а т а й у п а л и .

ЯК МІ ДОБРІ - ТО ВАМ ТІЖ НЕ ЗЛЕ

Пришов до склепу хлопець хліба купити, и повідат допродавця:

- Дайте мі пів бохенця, білого хліба. Продавець розкроїв хліб на половину, и якоси ся му так врзало, же еден кавалець выпав дуже менший. Акурат тот кавалець трафив ся хлопцю.

- Вы мя ошукуете пане склеповий! - повів хлопець, прцін добрі сами видите, же тот кавалець ест менший! - жалит ся.

- То нич! Буде ти менше нести! - сміє ся продавець.

Хлопець нич на тото не одповів, шмарив пінязі на ляду и вылетів зо склепу.

- Геї, геї! Почекай хлопче! Прецін добрі знаш, же пів бохенця коштує 10 гроши, а ты дав лем 7 гроши... Кричѣт продавець.

- То нич! Буде вам лекше порахувати!

ХЫТРИЙ МАЙСТЕР

В едного майстра - шевця вчывся шыти обути челядник Гриць. Шевці нарабляють зо скором, при обробці котрой дуже порошу з рашплюваня. Та и запах скоры, смолы, сперат дѣх в грудях. Прото дуже пѣт молока. Едного разу повідат майстер до челядника Гриця:

- Воз дзбанок, ид до молочарні, а принес для нас вшитких 3 літры молока.

ЧОГО РЫБЫ НІМЫ

В едній школі повідат наuczителька до учня Ваня:

- Ваню! Повіч но-мі, чого то так ест на світі, же вшиткы звѣры, птахы и люде выдаѣт зо себе даякій голос, а лем едны рыбы сут німы? Они ани не пицат, ани не свицат, но, навет слабенкого голосу зо себе не выдаѣт...

Ваньо довго стоїт, думат, думат... А наконец так повідат:

- Прошу пані, возте' сої такії великій цебер, налійте до повна воды, занурте там цілу голову и повічте втоды до мна, хоц едно словечко?!

- Дайте пінязі, и юх вам лечу! - повідат Гриць.

- То не велика штука купити молока, як ся ма пінязі, а купити го без пінязі - то е штука! - таемничо рѣк майстер.

Гриць зо здивуваньом посмотрив на майстра, бо незнав што одповісти. Не радо взяв в руку дзбанок и пішов до молочарні. По півгодині вернув, поставив дзбанок на столі и заняв ся роботом.

Майстер підішов до стола і хоче наляти молока, а ту молока неє.

- Де молоко?! - кричит до челядника.

А Гриць на то спокійні му одповідат:

- То не штука, пане майстер, наляти молока з повного дзбанка... Наляти го з порожнього - то штука!!!

ВІН ПОТІМ ЗАВІРИТ

Дівка нашої сусідкы, прилітує зо спотканя з нареченым заплакана и в жалю повідат до своей матери:

- Мамо! Я ся не буду выдавала за Ваня!

- Як то не будеш? Та што ты, таке повідаш? Прецін юх зме ся цілком порыхтували до весіля! На раны Боскы, та што ся так помедже вами стало?!

- Знате мамо, тот мій Ваньо не вірит же ест пекло...!

Мама, яка ся на добри настрашыва, же Ваньови юх ся одхотіло брати за жену еї дост каприсну дівку, - помаленькы сої зітхнула, та и так повідат:

- А, то лем того? Но, то в тім невелика біда! Ваньо, як ся юх з тобом оженил, та пожеє кусцьок, він ся переконат, же еднак е тото пекло!!!

Передовжня зо стор. 11.

20 липня 1990 р. творцьови "Привітаня життя", "Трьох перстенів", "Книги лева", "Зеленої евангелії", "Ротацій", поставлено памяткове погрудя в його ріднім селі Новици. Ту, де "слівучі двері, сивий явір, старий мальований поріг..."

ПОПАЛА КОСА НА КАМІНЬ

Перед війном, одному лемкови треба б'єво купити коня. Забрав наскладані добрим часом гроши и пішов до Горлиц на ярмарк. Приходить він на торговницю, позерат, и видит же в еднім місці збрала ся велика маса народа. Чомси ся пхают еден поза другого, зазирают до середини, кричат в тій великій ціхбі. Нах лемко тіх хотів ся перелхати до середини той людскої купы, жебы знати, што тіх там ся діє. Лем того ся му не удало. Прото ищы більше розпалила ся в нім неперебрана цекавіст...

А ту, з той купы люди, выриват ся назад якійси, порадно одітий панок. Лемко од разу підскочив до него, и звідує ся:

- Пане, повічте мі, та што то такого там ся стало, же ся так нарід пхає?

Панок скоса і хытро зміряв лемка од ніг по голову, потім сповахнів дуже, підняв до горы вказуючий палец и так рече:

- О, там ся стало велике чудо! Една корова яйце знесла!

Лемко видит, же кпит сой з него, бере на смішкы "простого хлопа", то тіх не оставлят ся му в довгу, а так повідат:

О! О! Як корова яйце знесла, то ест на правду велике чудо! Лем же з такого яйця вылягне ся такій великій бычок - як вы - прошу пана...!

БЕЗ ТОГО МОЖНА СЯ ОБЫЙТИ

Приіхали з міста, обпочывати на лоні натуры. Ціла родина панів. Згодили ся з едним газдом, же будут в него мешкати і іджыня брати. Попросили воды, жебы ся обмыти з дорожнього порошу, а же валізкы мали не розпаканы, не было чим ся втерти. Прикликали до себе шістлітнього сына газды і повідают:

- Вынес нам з хыжы ручник!

- Ручник? А што то таке? - дивує ся хлопец.

- Но, таке полотенце, якым ся можна повтерати по мытю.

- А в нас того неє...

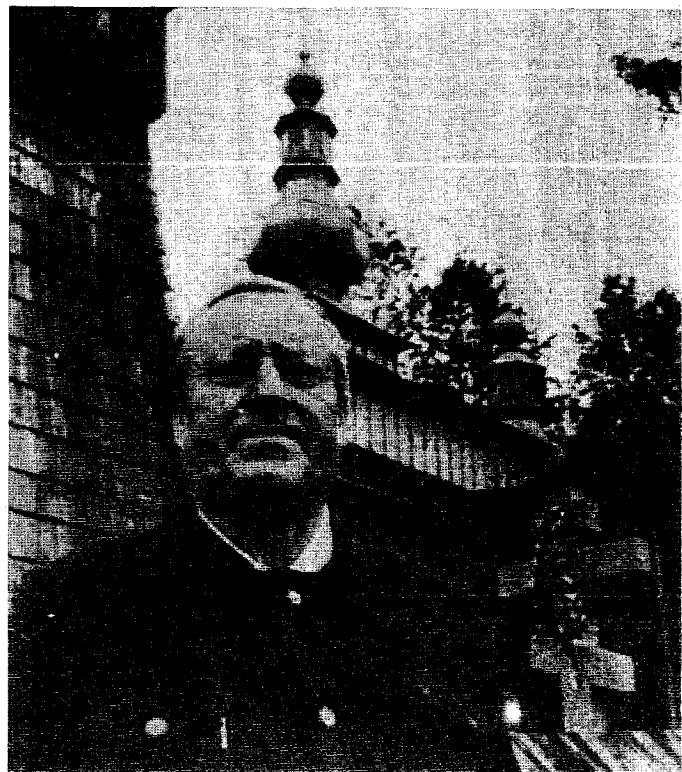
- Як то неє? А чым же вы ся втерате?!

- А то біда невелика! Няньо рукавом, мама спідницьом а я и так обсыхам...!

ІНТЕРВ'Є З ФЕДОРОМ ГОЧОМ -
ГОЛОВОМ ОБЕДНАНЯ ЛЕМКІВ В ПОЛЩІ,
ГОСПОДАРІОМ МУЗЕЮ ЛЕМКІВСКОЇ
КУЛЬТУРЫ В ЗИНДРАНОВІЙ

- Як ся чує голова Обеднання Лемків гнєска, коли минуло понад рік од заложыня новой лемківскої організації?

- Но, правду повісти - не найліпше, бо зме далше розбиты. Волів бым, жебы зме были зеднаны и вспільно діяли для добра нашой культуры и нашого ту існуваня. Цілий час болю над тым поділом, хоц думам, же коли сут дві організації - то ест вєкша конкуренція. Хоц волів бым, жебы ту, в горах была една організація, жебы робили вшыткы разом. Я, правду повісти - ем задоволений, же там, на заході діє друга лемківска організація, котра занимат ся лемківськыма справами, які сут для нас найближшы, лем прагнув бым просто, жебы більше могли зробити, як до того часу видно. Через два роки діяня (ту нехотів бым оцінювати критично) не можут похвалити ся, же zorganizували кус шкіл для наших діти, же створили культурно-освітню базу для діяня колективів. А правду повісти, то не маот таких трудів як мы, ту в

горах, коли мусілиме взяти на свої плечы и "Ватру" и ріжны іншы проблемы, в тім організаційно-фінансовы проблемы "Лемковины", Музей Лемків-ой Культуры в Зиндрановій, бо вшытко што нам блиске, е ту на рідній землі, на Лемковині, в ріднім гнізді.

- Слово до організації "Ватры". Бесідуєте, же взялисте на свої плечы організацію "Ватры" - думам, же част ваших членів - правда? Бо "Ватру" підготовлюют тіж іншы люде!

- Хочу повісти, же праві вшыткы члены Обеднання Лемків влучыли ся до організації "Ватры". Бывший заступник, гнес староста "Ватры", Є. Дзядох, пробував якоси погодити обі сторони, але наразі то-то не вышло. Але я переконаний, же дійде до того, коли вшыткы силы ся в тій найважнійшій справі получают. Діє тіх Громадянській Круг Лемків, з меншыма чи векшыма успіхами, - культуром ся не занимає - занимає ся лісами, але думам, же в справі "Ватры" тіж зме повинны єднати силы. А які до того часу, то ани господар - Павло Стефанівській, ани його актив, не выцягли руки до того, жебы помочы при організуваню "Ватры". И длятого повідам, же найбільший труд на гнеска, бере Обеднання Лемків.

- В ситуації, коли сут глибокы подільы, чи мате контакт зо Товаришынём Лемків и як видите далше діяня в культурнім напрямі - в розбитю, чи оно буде можливе?

- Немає ближшых контактів. Хоц, правду повісти, переписую ся з Я. Горошак, бывшим членом "Лемковины", а гнеска заступником головы СЛ. Хочеме довести до вспільного спітканя, до вспільных бесід о наших проблемах, хоцбы зме мали на рушати справы поглядів на ріжниці окресленя національного. Най ся называт хто як хоче, так як ест в нашім Статуті, нашы заклику Обеднання Лемків. Нас нич не ма ділити, мы мае єдну культуру, єдній зме матери діти. Вшыткы зме з той рідной землі, и зато повидны зме діяти разом - головно по справах культуры и справі нашого існуваня.

Коли неповинно нас ділити то-то о нас ділит - думам ту о поглядах національных, - то чи не можна бы

створити при нагоді вашого конгресу, вспільной для вшыткых "опції" єдної організації, котра в своїм характері позвалала бы на ріжні погляды?

- Барз бым того прагнув, жебы до того дішло, и ту хочу згадати, же коли був ем на I-конгресі Товаришыня Лемків и неохочо думав ем на початку про створіня той організації, про іх діяня, але потверджу, же погляд ся змінят, коли видно потребу діяня серед нашого населеня. И як ем юж скорше повів, же може за мало мают активу и люди, за мало мают можливости и фондів, то хоцбы про то повидні зме допровадити до спільных бесід, до поєднаня, бо на довшу мету ани мы ту в горах, ани они на вигнаню не будеме в силі оборонити своїй культуры, своїйого існуваня. Є то для мене найважнійшій проблем. Уважам, же мусиме разом бесідувати, бо быво бы історичным блудом, коли бы зме не прибували разом спільно діяти.

- Яке ест ваше ставліня до організації "Ватры", чи тотя імпреза повидна репрезентувати вшыткы "опції" на які ділят ся лемкы, чи лем єдну, - уважану за ідейно слущну - українску?

- Ні, абсолютні! "Ватра" повидна єднати вшыткы орієнтації, вшыткы "опції" - як зме іх назвали. "Ватра"

то свято культури Лемків, незалежні якби мають они погляды національні чи релігійні. Отже, думам, же до організації "Ватры" повідны ся влучати вшыткы лемківскы організації, и вспільно ей організувати. Тягар організуваня "Ватры" не повіден впадати лем на нас - на Обеднаня Лемків, ту в рідных горах. Же як зробиме заклик, то иншы організації, а головно Товаришына Лемків повідны помочы. Може ест ім и трудно, бо сут оддалены (Головний Заряд в Лігниці), але коли е ту в горах, в Крениці оддів, и кружки, то для них "Ватра" повідна быти так само рідном як для нас. Так я виджу, и уважам, же "Ватра" ест спільным святом, жадных ту привілеїв організація жадна не повідна мати. А як ходит о Обеднаня Лемків, то оно діе ту в горах и з конечности перенимат ініціативу, бо ту е скуплений цілий актив.

- Пошбірятьчы повыжше звіданя, годен ем судити, же в розбиту, жадна з організації не буде в силі вести "Ватры" на довшу мету. Чи утриманя дотеперішньої форми організаційной - Комітету Організаційного, не буде добрым розв'язаньом, коли тым Комітетом, на який складали ся ріжны силы, зорганізовано по черзі девят імпрез - "Лемківской Ватры". Перенятя "Ватры" е великом одповідальностіом.

- Я уважам, же сам Комітет Організаційний "Ватры" був бы творіньом іщы одной організації. И одкрыто бесідую, же сам Комітет Організаційний не буде в силі організувати "Ватры", бо треба ту допомогы фінансовою зо страны державы и нашых люди и організаці...

- Перепрашам, мі ходит о Комітет, котрий репрезентуваный був бы через представників вшыткых лемківскых організації - жадна з них мава бы свій вклад в організацію "Ватры", як і вплив на ей структуру організаційну.

- Так, я за тым, жебы такіу Комітет був покликаний зо вшыткых організації, и неконечні мы, як Обеднаня мусиме брати на себе тот тягар. Але правно, як выходит з практичного жытя, земля мусит быти записана на організацію. И зато уважам,

же зме повідны ся зеднати зо Товаришыньом Лемків. Тот проблем бы пропав. И таке мам прагніня, же коли дійде до Конгресу, чи зізду - як хто волит, котрий плянуеме на вересень, жебы ся добесідувати. В той час можна бы покликати комісії до справ шкільництва, до справ поворотів на рідну землю, до творіня культурних структур, и іншы. Коли быва бы е на організація - вспільна для вшыткых - быво бы нам лекше.

- Відів ем плякаты, рекламуючы I-Міжнародний Фестиваль Лемківской Культуры во Львові. Організуе го Товариство "Лемківщина" при допомозі иншых українскых організації. То бы означало, же мож собі помагати. Вертам до того, же мож робити вспільно...

- Там нее проблему національного. Друга річ, Товариство "Лемківщина", трактуване е як українска організація, о значыню регіональним, створена выселенцями. Видят ей як національно українску. Коли організували перший (як красьні собі назвали) Міжнародний Фестиваль Лемківской Культуры - в тій організації вели головну роль. Хотів бым, жебы на нашім афішы "ватровім" нашли ся вшыткы лемківскы організації, котры ведут "Ватру".

- Чи, недумалисте дати заклик до нашых братів з США, Канады, жебы покували ту на Лемковині свої капіта-

лы, всперли господарчий розвиток рідної землі - бо коли тот не наступит, то мова о одроджыню буде лем пійціом. Без розвитку господарчого, культура буде мала короткы ногы.

- Ближшого розознаня в тій справі не мам. Трудно мі дати одповід, хоц знам, же ся тыма справами цікавят. Они тіж там сут поділены. В горах мало нашых люди, Полща ищы неспокійна, прото и обавы. Думам, же тоту тему треба з нима обговорити. Пропозиция цікава для нас, а и для них, бо дали бы роботу своїм людям.

- Попритых змінах, якы заходят в Польщы, може бы одновити жытя господарче - думам о традицийных лемківських промыслах: деревнім, каменярскім, рільно-спожывчім, зілярскім - горы сут чысты, а люде до роботы охочы.

- Слушні, добра думка, треба бы нам над тым думати и підповідати. Треба нам з нима о тім радити. Будут в нас представникы з Канады, то перепредставиме ім и такы пропозициі. То нашы люде, котры пішли в еміграцию, и може схотят ту на старшы роки вертати, и свої маетки ту інвестувати. Было бы добрі, коли схотіли бы дади вклад до жытя господарчочо и культурного ту на рідній землі. Знаме, же хочут помочы и "Ватры" и при ремонтах церкви, а и помогли "Лемковині" - хоц не за дуже, але є то добрий початок. Добрі, же серед нин такы діяня сут.

- Тепер, може о справі вам блискій - о справі Музею, Вашых плянах на найближший час.

- Справа Музею, єст великым проблемом. Мине недовго 23 рокы як провадиме го суспільно, громадскыма силами. На гнесьні часы и на гнесьні ціны стає ся то юж неможливе. В минулому році дали 2 штатных працівників. Приділили фонд на закуп дерева - 10 млн. зл., але то проблемы на розвязало. Прбуєме бесідувати з властями о дальшій помочы. Од нового року штатны працівників забрано, не дано тіж більше фондів. В справах Музею нехочу сам рішати, бо там не лем мій маєток, але дуже дарів людцкых. Зато хочу, жебы о дальшых справах існування Музею рішала рада, котру хочу скликати на переговоры з властями.

- Што хочете повісти учасникам "Лемківской Ватры" ?

- Хотів бым вшыткых сердечно поздоровити од нас разом, а окремо од Обеднаня Лемків, и кликати до єдностати, до співдіяня, до згоды, до братерства, незалежно од ріжниці релігійных, поглядів національных, жебы тотото свято - "Лемківска Ватра" - ставала ся радісна, штораз більша, ту в рідных горах, де тягне ся моводе пототы, прадіды, де родили ся іх родиче, діды, прадіды, ту де зложыли свої кости, серед гір, на часто опущеных людми цмунтерях.

- Дякуєме за Вашы слова.

Бесідував В. Грабан.

* * * *

БУДУЄМЕ ОСЕРЕДОК ЛЕМКІВСКОЙ
КУЛЬТУРЫ В ЖДИНІ !

ЕСТРАДОВИЙ ПАВІЛОН В ЖДИНІ

На зобраню Головної управи Об'єднання Лемків и Рады старостів "Лемківської Ватры" в дню 3.05.1991р. покликано Комітет Будовы Осередка Лемківської Културы в Ждині, в складі:

інж. арх. Іван Дзямба -голова-Домброва
Тарновска
Петро Чухта -заступник голови-Ждиня
інж. Евген Дзядош -член-Пeregримка
Стефан Дзямба -член -Ждиня
Михайло Доньскій -член-Горлиці
Теодиль Дубец -член-Ганчова
Теодор Гоч -член-Зиндранова
Теодор Грацонь -член- Горлиці
інж. Михайло Ковальскій -член- Гожів
Олександр Маслей -член-Устя Руске
др Болодимир Мокляк -член-Ганчова
Дмитро Ридзанич -член-Квятонь
інж. Петро Шафран -член-Ганчова

Будова двоповерхова о вимірах 24,60.х.18,60м. Передбиджена для вы тупіл ансамблів пісьні и танця як рівнож менших груп артистичновокал-ных. Проект передвиджує велику естра-ду од стороны натуралного амфітеат-ру, ак рівнож вымагане для пригото-влія програму заплеча социялне. Брила-зовнішня архітектура, як и материял до будовы-навязуют до традиції лемків-ского будівництва.

Приземля:

конструкция мурована, верхом обложена каменьям річньым, або ламаньям-обро-бленим. Конструкция слупова, двигат ча-стично поверх и балькон, -творит зада-шыня на цілий довгости будинку до шир. 3,5м. Головний вхід-дводверний.

Мы перконаны што ест близка Вашим серцям доля наших діти, внуків и прав-нуків. Осередок нашой културы буде ім помагав заховати нашу історію, культу-ру, нашу тотожність, наше імя.

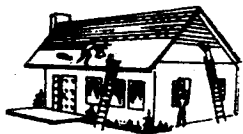
РОБОТЫ РОЗПОЧАТО.

Найперше, Дороги земляки, потрібна нам е Ваша добра рада, ріжного роду допо-мога, щедри руки, но і ... гроши.

З горы дякуеме за каждый дарунок -жертву на конто:

Zarząd Główny Zjednoczenia Lemków
Bank Przemysłowo-Handlowy
38-300 Gorlice, ul. Jagiello 8
konto Nr 324816 - 3971 - 132

БУДУЄМЕ НА РІДНІЙ ЛЕМКОВИНИ,
НА СВОІМ!

КОМІТЕТ БУДОВЫ ОСЕРЕДКА
ЛЕМКІВСКОЙ КУЛЬТУРЫ
В ЖДИНІ

Зміст поміщынъ:

передсінок	- 17. 80 м2
сіни-галл	- 7. 81 -
дві касы	- 9. 00 -
тоалети	- 6. 54 -
поміщ. госп.	- 8. 25 -
шатня-розбер.	- 42. 67 -
оркестрон	- 76. 75 -
кавярня-запл.	- 40. 01 -
бар-запл.	- 40. 01 -

РАЗОМ: 322: 50 м2

Поверх:

конструкция деревяна, лучена на угла тесельскы, взміцнена деревяними стол-папами. Деревяны балі мощены або отепланы сплетеном в "варкоч" соло-мом.

Зміст поміщынъ:

дві кліткы сход.	- 11. 24 м2
корітар	- 29. 88 -
чотири поміщ:	
для ансамблів	- 88. 05 -
сцена з екраном	- 203. 39 -
передсцена	- 51. 00 -
тоалети	- 7. 92 -

РАЗОМ: 391. 48 м2

О СЕРЕДОК КУЛЬТУРЫ

Дах: конструкція дерев'яна слупово-платвіова, крита гонтом. Ціліст конструкції притверджена жєлізными котвами.

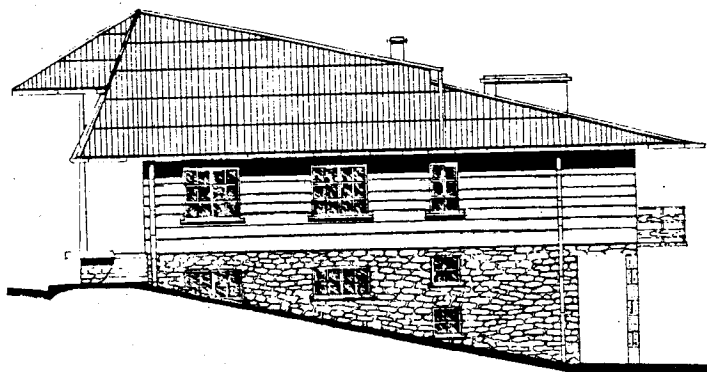
кна: скринковы з оздобом ковальском крєтом.

Строп-повала: над приземльом-плыты пермисловы 900 кг або жєльбетон. Над поверхом белькы деревяны (трагарі) здеблены од споду різблїньом на взір старого будовництва лємківського.

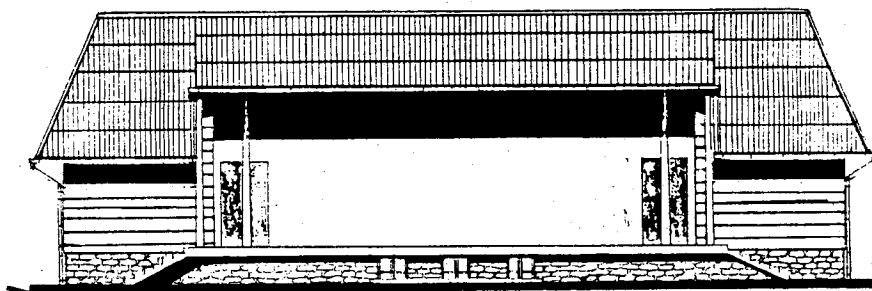
Сцена и передсцена: підлога біла. Передсцена мож дємонтувати. Диригент може корыстати зо спеціального люку. Од сторони амфітеатру на сцену ведут двої сходы, як рівнож до люку диригента.

Проект приготєвил:

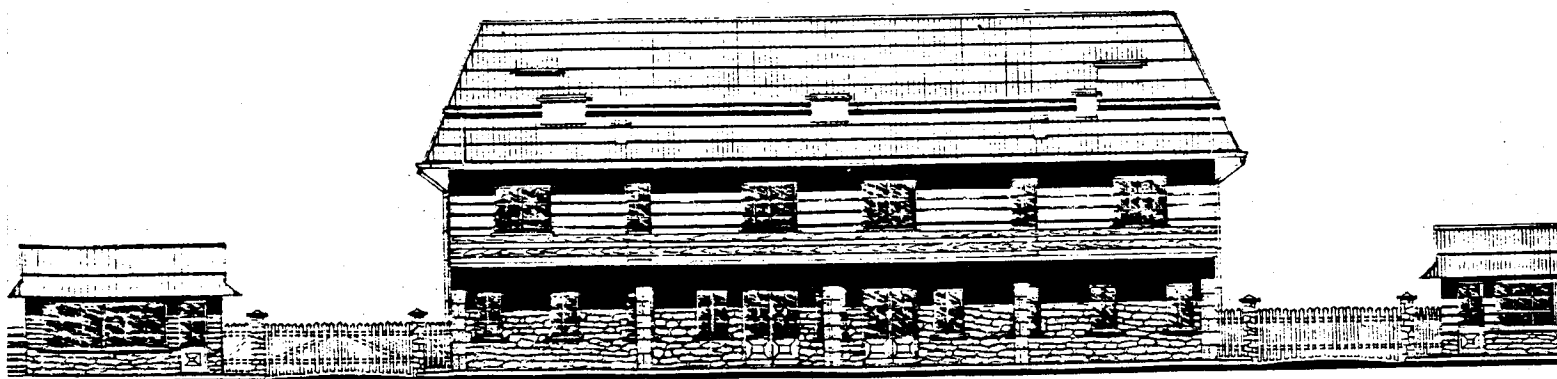
ІНЖ. ІВАН ДЗЯМБА

ВИДОК БІЧНИЙ

ВИДОК НА СЦЕНУ

ВИДОК ФРОНТОВИЙ

Хочеме порядком азбуку згадати люди, установи, ансамблі, визначних гости, якы мали баяке одношына до "Ватры", котра была організована в 1990 р. в Ждині. Пробачте, коли мы дакого проминули. Підповічте, в новім "Голосі Ватры" помістиме.

Адам (о. Александер Дубец) - православний єпископ меремиско-новосандецкій, в неділю "Ватры '90" - 22 липня 1990 р. правив архіерейску літургію в церкві в Ждині.

Амбіцкі - брата, **Юрій та Мирон**, переселенці з села Прусик к. Сянока, проживають на Україні. Артисты - різьбяр. Госці "Ватры".

Антонич Богдан Ігор - нар. 9.10.1909 р. в Новици на Лемківщині, помер в 1937 р. во Львові. Памятник-погрудя поета, одкрыто 20.07.1990 р.

Байко-Одрехівска Марія - народна артистка України, професор Львівской консерваторії ім. Л. Лисенка. Гіст "Ватры".

Байса Петро - родом з Радоцины, староста львівской "Лемковини".

"**Барвінок**" - хор з села Камйонка к. Старой Лубовні - Словація.

Бердиховска Богуміла - представник Міністерства Культуры и Містецтва з Варшавы.

Булик Зіновій - диригент капелі львівской "Лемковини".

Ватра - огниско, оген, місце розпалюваня огня.

Венгринович Тирс - графік, маляр, автор екслібрисів "Ватры", а також иншых творів о тематыці лемківській.

Вербовий Мирослав - начальний редактор "Нашого Слова", заступник головы ОУП.

Вірхнянській Петро - з Кривой, редактор "Голосу Лемків", едн. "Ватры '90".

Вуйцік Ришард - автор фільму про "Ватру" и судьбу лемків.

Вуттке Єжи - посол до польского парламенту, голова сеймовой Комісії до справ Національных Меншости и Етн. Груп.

Гібнер Станіслав - польскій маляр, творца декорації - сцены "Ватры".

Гладик Штефан - родом з Білянкы, голова Комітету будовы памятник Б. І. Антонича в Новици.

Грабан Володислав - хвіе в Креници, ініціатор и співоранізатор "Лемківской Ватры", поет, графік, співредактор "Голосу Ватры".

Гречко Іван - зо Львова, містецтвознавец, колекціонер, громадскій діяч.

Гоч Федір - зо Зиндрановы, кіерівник Музею Лемківскій Культуры в Зиндрановій, голова Обеднаня Лемків.

Дзядош Євген - з Перегримкы, заступник Старосты "Ватры '90".

Дзякба Штефан - газда з Ждини, заступник Старосты "Ватры '90".

"**Доліна Попраду**" - польскій фолклорний ансамбль з Північної.

Дубец Теофіль - заступник Старосты "Ватры '90", церковний и громадскій діяч на Лемківщині.

Іськів Всеволод - депутат Львівской мійской рады, завідуючий мійским відділом культуры во Львові (директор).

Кертчак Мирон - секретар ГУ ОУП, фотографік.

Кицак Степан - різьбяр, выкладач англійской мовы на Львівской політехніці, родом з Балутянкы.

Кицак Тереса - учителька, активний член хору "Лемковина" зо Львова.

Ковалській Михайло - автор дописів в "Нашому Слові", громадскій діяч в Зеленогірщині (західні землі Полщы).

Когутов Петро - громадскій, культурний діяч, публіцист, перший голова Товариства "Лемківщина" во Львові.

Копча Андрій - голова Товаришыня Лемків.

Красовскій Іван - зо села Дошна, хвіе во Львові, історик, етнограф, журналіст, лемкознавец, автор опрацюваня "З історії та культуры лемків".

Кущік Іван - диригент львівской "Лемковини".

"**Лемківщина**" - товариство во Львові, організатор выїзду на "Ватру" з

України.

"Лемковина" - ансамбль піснi і танця з Білянки, співорганізатор "Ватри".

"Лемковина" - народний хор з Львова, учасник "Ватри".

Лубківський Роман - поет, голова Львівського відділення Цілки Писименників України, народний депутат, зікривав пам'ятник Б. І. Антонича в Новиці.

Мартинан Іван - укр. католицький єпископ в Польщі, правив заупокійну архієрейську літургію и посвячував пам'ятник Б. І. Антонича.

Маслей Александер - член хору "Журавлі", Староста VIII "Лемківської Ватри".

Могила Євген - керівник хору "Ославяне" з Мокрого.

Мокрий Володимир - посол, науковий працівник Ягеллонського Університету, голова фундації св. Володимира.

"Не Журись" - естрадний ансамбль з Львова, учасник "Ватри '89, 90".

Об'єднання Лемків - зареєстровано 30.03.1990 р., його члени активно діяли при організуванні "Лемківської Ватри '90".

Об'єднання Українців у Польщі - (колишнє УСКТ), представники: Рейт Ю., Вербовий М., Кертчак М.

Одрехівський Василь - нар. 1921 р. в селі Вілька к. Івонича, різьбяр, заслужений діяч мистецтва України.

Одрехівський Володимир - син Василя і Марії Байко-Одрехівських, різьбяр, викладач Львівського Інституту Прикладного Мистецтва, автор пам'ятника Б. І. Антонича в Новиці.

"Ославяни" - ансамбль піснi і танцю в Мокрім.

Пиртей Петро - родом з Смереківця, проживає в Івано-Франківську, педагог, автор "Словника лемківського діалекту". "Історичної граматики".

"Покутянка" - ансамбль піснi і танця з Івано-Франківщини.

Радзiк Юзеф - вiйт гмины Устя Руского (Герлицького).

Рейт Юрій - голова Об'єднання Українців в Польщі.

Солянко Дмитро - родом з села Жидівське, маляр пейзажист, директор Львівської фабр. картон. виробів, член Товариства "Лемківщина".

Спілка Письменників України - фундатор пам'ятника Б. І. Антонича.

Гарчевський Станіслав - віцеміністер культури і мистецтва РП. Міністерство фінансувало "Лемківську Ватру" квотом 25 млн. зл., на будову пам'ятника Б. І. Антонича - 15 млн. зл., и "Лемковину" - 10 млн. зл.

Стоваришшя Лемків - зареєстроване 26.04.1989 р. В грудні 1990 р. відбувся I-Конгрес. Співорганізувало VII "Лемківську Ватру" в Бортнім.

Трохановський Ярослав - організатор и диригент ансамбля піснi и танця "Лемковина" з Білянки, співорганізатор "Лемківської Ватри".

ЧУХТА ПЕТРО - газда і шолтис з Ждині, заступник старости "Ватри '90", вибраний "Лемком Року '90", за приготування нового місця під організацію "Ватри" в Ждині.

Шафран Петро - родом з Перунки, жиє в Ганчові, член Комітету "Ватри", громадський діяч, автор дописів в "Нашому Слові".

Михайло Ковалський

фотографії: Юрій Жак

На обклашці: Різьба Ю. Цітака "Никифор перед церквою в Мушинці"
"Лемковина" в білянській церкві.

"Голос Ватри" підготували:

Агафія Вархоляк - ред. граф., Христина Галушак - коректа, Ваньо Галушак - ред. техн., Володислав Грабан - ред. ведучий.

ираж 1500 примірників. Друк Multipol Multiprez S.C Kraków

Адреса для кореспонденції: 33-380 Krzynica, ul. St. Droga 39.

